Poznański przewodnik liderki i lidera

POZnań

Akademia Liderów i Liderek to pomysł koordynowany przez Centrum Inicjatyw Senioralnych w ramach projektu Animator Senioralny.

Zdobyte w ramach Akademii doświadczenie to przestrzeń zarówno na pozyskanie nowych umiejętności, narzędzi oraz wiedzy specjalistycznej. Akademia Liderów i Liderek to także okazja do wymiany dobrych praktyk.

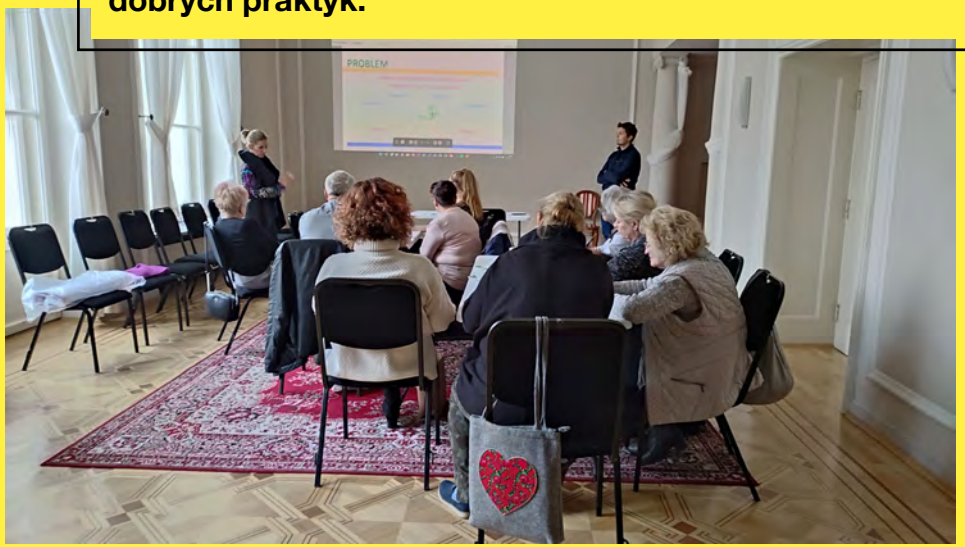

Akademia Liderów i Liderek *dedykowana jest osobom otwartym na zdobywanie nowych kompetencji oraz chcącym aktywnie budować poznańską sieć liderek i liderów działających w klubach seniora czy planującym włączyć się w tworzenie poznańskiej oferty dla najstarszych mieszkańców i mieszkanek naszego miasta.*

Magdalena Kowalska
Koordynatorka Akademii Liderów i Liderek

Fot. CIS

Redakcja Przewodnika: Magdalena Kowalska
Współpraca: Katarzyna Chajbos
Wydawca: Centrum Inicjatyw Senioralnych

Inspiracje oraz umiejętności, które otrzymają przyszli i obecni liderzy i liderki środowisk senioralnych po ukończeniu Akademii, wzmocnią ich w realizacji projektów oraz przyczynią się do rozwoju istniejących i tworzenia nowych miejsc spotkań dla seniorów i seniorek.

Akademia Liderów i Liderek ma na celu przede wszystkim edukowanie przyszłych i obecnych liderek i liderów grup senioralnych w następujących obszarach:

- **liderstwo,**
- **myślenie projektowe,**
- **finansowanie projektów,**
- **narzędzia diagnostyczne pozwalające rozpoznać potrzeby grupy,**
- **planowanie działań promocyjnych,**
- **proces grupowy i metody radzenia sobie z konfliktami,**
- **wolontariat senioralny,**
- **działania międzypokoleniowe (zalety, wyzwania, trudności),**
- **współtworzenie wydarzeń i projektowanie włączające grupę odbiorców.**

W tym przewodniku przekazujemy Państwu materiał będący drogowskazem w tworzeniu i prowadzeniu klubu seniora, pozyskiwaniu środków na działalność senioralną oraz zaangażowaniu społeczności lokalnej w realizowane projekty i wydarzenia.

Udział w Akademii ma na celu integrację liderek i liderów grup senioralnych działających na terenie Poznania oraz ich sieciowanie.

W okresie od października do grudnia 2019 roku odbyła się pilotażowa Akademia Liderów i Liderek. II edycja Akademii miała miejsce w październiku i listopadzie 2021 roku.

Ideą Akademii jest również wsparcie działających oddolnie klubów seniora przez jednostkę Urzędu Miasta Poznania.

Zakres tematyczny Akademii Liderów i Liderek:

W ramach II edycji trwającej od 11 października do 22 listopada 2021 roku Akademii Liderów i Liderek zaplanowaliśmy sześć spotkań trwających po 4 godziny. Do przeprowadzenia warsztatów zaprosiliśmy ekspertów i ekspertki z różnych dziedzin, którzy spotkanie przeprowadzili w formie praktyczno-warsztatowej. Poniżej prezentujemy najważniejsze zagadnienia poruszane podczas zajęć:

Kim jest animator społeczny, lider/liderka klubu seniora, społeczności lokalnej? Potencjał seniorów i seniorek w działaniach społecznych

Działania animatorki i animatora senioralnego to zadanie wymagające mnóstwa kompetencji w wielu dziedzinach, które możemy realizować w swoim zawodowym i społecznym życiu, m.in. w:

- ↳ **roli lidera (liderki),**

  Jak myślisz, kim jest?
- ↳ **roli aktywisty (aktywistki)**

  Jak myślisz, kim jest?
- ↳ **członka (członkini) organizacji, np. klubu seniora czy rady osiedla**

  Jak myślisz, kim jest?
- ↳ **organizatora/ki pracy innych osób**

  Jak myślisz, kim jest?

Działania animatorów i animatorek senioralnych skupiają się przede wszystkich na potrzebach i perspektywie osób po 60. roku życia, ale odbywają się one w konkretnym miejscu czy sąsiedztwie. To właśnie specyfika społeczności lokalnej dyktuje sposób realizowania tych działań, a jej członkowie mogą czerpać korzyści z pomysłów i działań animatorów i animatorek (także tych senioralnych).

Czym jest społeczność lokalna?[1]

Definicje i opracowania na ten temat odnoszą się do dwóch rodzajów rozumienia społeczności lokalnej. Pierwsza opiera się na wspólnotowości i tożsamości podzielanej przez jej członków. Druga odnosi się do wspólnego dla nich terytorium.

1. Jak pisze Paweł Starosta (2002):

(...) Społeczność opiera się na osobistych kontaktach i znajomości – jest więc fenomenem odnoszącym się bardziej do relacji i więzi społecznych niż do konkretnego terytorium. Istotne jest, że członkowie tej społeczności wyznają ten sam system wartości i są połączeni jakimiś obiektywnymi zależnościami – np. opieką nad ogrodem społecznym czy członkostwem w lokalnej grupie działania.

2. Druga koncepcja odnosi się do terytorium, na którym zamieszkuje dana społeczność. B. Fatyga, w ramach analizy teorii społecznych wyróżniła cztery główne cechy społeczności, które można sprowadzić do:

- **wspólnego terytorium,**
- **spotkań (interakcji) między jego mieszkańcami,**
- **wspólnego interesu, który wynika z korzystania z tego terytorium,**
- **lokalnego sentymentu (czyli specyficznego pozytywnego uczucia wobec wspólnego terytorium).**

Jakie są etapy pracy animatorów i animatorek senioralnych?

Etapy pracy animatorów i animatorek senioralnych można przełożyć na tzw. „logikę projektową", czyli sposób myślenia i działania osób realizujących działania społeczne w formie projektu (to wiąże się często z faktem, że działanie jest z jakiegoś źródła finansowane i musi być odpowiednio opisane i rozliczone). Towarzyszą im specyficzne rozważania i wątpliwości autorów i autorek pomysłów na działania społeczne. (Paweł Starosta, „Społeczność lokalna", w: „Encyklopedia Socjologii", t.4, Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 97-108).

1. Pomysły i marzenia

- **Co chciałbym/chciałabym zrobić?**
- **Co chciałbym/chciałabym zmienić?**

2. Inspirowanie się

- ↳ Co mnie inspiruje?
- ↳ Czy znam jakieś działania podobne do mojego zamysłu?

3. Określanie celów

- ↳ Co dokładnie chcę osiągnąć?
- ↳ Co jest dla mnie ważne?

4. Diagnoza

- ↳ Czego chcą/potrzebują moi odbiorcy i odbiorczynie?
- ↳ Z kim warto podjąć współpracę przy okazji planowanego działania?

5. Pierwszy krok/testowanie

- ↳ Z kim testujemy swój pomysł?
- ↳ Jak dobieramy tę grupę?

6. Weryfikacja

- ↳ Czy nasz pomysł jest przyjmowany z entuzjazmem? Dlaczego?
- ↳ Co należy zmienić?

7. Nowy/zmieniony pomysł

- ↳ Jak zaobserwowana konieczność modyfikacji wpływa na całościową wizję pomysłu?
- ↳ Jak zmienić pomysł, by wciąż czuć, że jest mi bliski?

8. Doprecyzowanie i urealnienie

- ↳ Jakie są priorytety pomysłu po wprowadzeniu niezbędnych modyfikacji?
- ↳ Co należy przyjąć, a co odrzucić, by pomysł był możliwy do realizacji?

↳

9. Konceptualizacja

- ↳ **Jak przełożyć cele na działania?**
- ↳ **Czy jedno działanie może realizować kilka celów?**

10. Realizacja i efekty

- ↳ **Jak na bieżąco sprawdzać, że pomysł jest realizowany dobrze?**
- ↳ **Jak dokumentować działanie z szacunkiem dla potrzeb uczestników i uczestniczek?**

11. Zakończenie i ewaluacja

- ↳ **Jak zakończyć działanie, by zwiększyć szansę zaangażowania uczestników i uczestniczek w dalsze działania w przyszłości?**
- ↳ **Jak efektywnie i życzliwie sprawdzić, jakie rezultaty przyniosło nasze działanie?**

Pomysły i marzenia (sekwencja rozpoczyna się jeszcze raz!) [2]

Ważnym elementem pracy nad pomysłem, a potem konkretnym działaniem dla społeczności lokalnej, jest zbieranie informacji na jej temat – potrzeb, marzeń, codziennych trudności, sąsiedztwa. Na powyższej liście etap ten został nazwany „diagnozą" – pojęcie kojarzy się medycznie, ale chodzi w nim po prostu o zrobienie „dokładnego wywiadu" (w tej stylistyce „pacjentem" będą nasi odbiorcy i odbiorczynie) na temat, który nas interesuje.

Oto kilka praktycznych informacji na temat tej fazy działań animatorów i animatorek senioralnych.

↳

W jakich obszarach szukać informacji? Co sprawdzać? O co pytać członków i członkinie społeczności lokalnej?

Wszystko zależy od tego, jaki jest **temat pomysłu** na działanie. Poniżej kilka przykładów obszarów zainteresowania diagnoz:

- **W założeniu, że to bardzo otwarta formuła spotkań z mieszkańcami danej okolicy, warto pytać o marzenia, pragnienia czy ulubione zajęcia w czasie wolnym.**
- **Jeżeli nasz pomysł może opierać się na wymianie doświadczeń i wzajemnym uczeniu się, warto zapytać o to, co potrafią robić, co robią dobrze, co sprawia, że czują się potrzebni.**
- **Jeżeli poszukujemy konkretnych opinii np. na temat tego, w jakim parku czy na jakim osiedlu powinniśmy zorganizować planowane działania, przygotujmy własne konsultacje i zapytajmy, w jaki sposób mieszkańcy spędzają czas na osiedlu lub osobiście poobserwujmy ich zachowania [3].**

W jaki sposób uzyskać informacje?

- **bezpośrednio**

Poprzez rozmowę z potencjalnymi uczestnikami i uczestniczkami planowanych działań.

Możemy przeprowadzić takie wywiady indywidualnie, w formule „jeden na jeden”. Wtedy mamy wiele możliwości do pogłębiania wniosków, dopytywania naszego rozmówcy lub rozmówczyni o interesujące nas szczegóły. Rozmowy możemy prowadzić zarówno z przyszłymi uczestniczkami i uczestniczkami naszych działań, jak i osobami, które posiadają jakąś wiedzę na interesujący nas temat (np. lokalni partnerzy, o których mowa w dalszej części). Możemy także zorganizować rozmowę grupową. Wtedy uzyskujemy możliwość konfrontowania np. pomysłów na działania z opiniami, a także wywołania dyskusji na interesujący nas temat.

- **pośrednio**

Za pomocą wyników pracy innych osób!

Warto przeszukać internet pod kątem informacji dotyczących interesującej nas okolicy czy społeczności. Badania statystyczne czy np. diagnozy realizowane

przez poznańskie Centra Inicjatyw Lokalnych są szeroko dostępne w sieci i nierzadko zawierają informacje, które chcielibyśmy zebrać sami dla swojego pomysłu.

Jak ułatwić sobie zbieranie informacji i ich zastosowanie?

↳ **Odnaleźć partnerów!**

Lokalne szkoły, ośrodki pomocy, spółdzielnia mieszkaniowa, poradnia lekarza rodzinnego, osiedlowy warzywniak – to miejsca, w których uzyskamy informacje, otrzymamy pomoc w odnalezieniu osób potencjalnie zainteresowanych naszym pomysłem na działanie.

↳ **Pytając innych o zdanie, pamiętajmy wciąż o swoich doświadczeniach i pomysłach.**

Nie dajmy zapędzić się w pułapkę „ofertowości", czyli np. organizowanie koncertów konkretnych wykonawców, ponieważ tego chcieli mieszkańcy (istnieje ryzyko, że w przyszłości będą kontaktować się z nami tylko po to, by przekazać kolejne oczekiwania).

↳ **Łącząc zbieranie informacji z wydarzeniem kulturalnym, zwiększamy prawdopodobieństwo, że nasi rozmówcy i rozmówczynie zgodzą się na spotkanie z nami, a także dajemy się poznać jako osoby oferujące ciekawy sposób na spędzenie czasu.**

---

[1] Powyższy opis powstał na podstawie opracowania przygotowanego przez prof. Barbarę Fatygę na stronie internetowej Obserwatorium Żywej Kultury (http://ozkultura.pl/).
[2] Na podstawie „koła projektu" zaproponowanego przez Martę Białek – Graczyk w publikacji „Kulturalny Start-up. Od pomysłu do realizacji" dostępnej np. tutaj: https://e.org.pl/kulturalny-start-up-od-pomyslu-do-realizacji/
[3] Inspiracją i kopalnią praktycznych wskazówek na temat atrakcyjnych form realizowania diagnozy czy badania potrzeb (oraz innych działań realizowanych ze społecznością lokalną) jest strona http://pomysly.e.org.pl/

Komunikacja interpersonalna. Pobudzanie kreatywności / Wzmacnianie zasobów własnych

„Mosty zamiast murów” – o tym, jak się dogadać, jak unikać konfliktów w zespole oraz grupie rozmawialiśmy z uczestnikami i uczestniczkami Akademii.

Relacje w grupie, szczególnie rola lidera i liderki, są bardzo złożone i wymagają dużej elastyczności. Kluczowe w prowadzeniu klubu seniora czy grupy międzypokoleniowej jest budowanie przyjaznej komunikacji oraz umiejętność mediowania w trudnych sytuacjach przy jednoczesnym dbaniu o indywidualność wszystkich odbiorców i odbiorczyń działań.

W sytuacji trudnej warto zatrzymać się na chwilę i zastanowić, co zrobić, aby wzmocnić poczucie więzi w grupie, jak rozwiązać problem, aby każdy w grupie czuł się komfortowo i bezpiecznie.

Budując atrakcyjną ofertę w klubie seniora warto rozważyć **cykliczne warsztaty z psychologiem**, które pozwolą wzmocnić poczucie własnej wartości wśród klubowiczów i klubowiczek, nakierowane będą na budowanie pozytywnych relacji w grupie oraz odciążą liderów i liderki, którzy często biorą na siebie całą odpowiedzialność za tworzenie przyjaznego klimatu w klubie seniora.

Pozyskiwanie środków finansowych przez organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne / Myślenie projektowe

Planując pozyskiwanie środków finansowych na działalność klubu seniora, warto określić miejsce, w którym jesteś (Jaki jest poziom Twojej wiedzy? Czy wnioskowałaś/eś już o jakieś środki? Czy działasz w fundacji lub stowarzyszeniu? Jak oceniasz swoje umiejętności dotyczące pisania wniosków o finansowanie?). To pomoże zorientować się, od czego zacząć. Możliwości finansowania działalności grup senioralnych jest kilka:

- **składki członkowskie**
- **dofinansowanie przez organ prowadzący, np. spółdzielnię mieszkaniową**
- **pozyskanie sponsora (osoby prywatne, firmy)**
- **środki publiczne**

Najwięcej uwagi poświęcimy pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł publicznych. Aby to dobrze opisać, uporządkujemy najpierw pojęcia, wyjaśnimy, czym jest klub seniora, organizacja pozarządowa (fundacja, stowarzyszenie, stowarzyszenie zwykłe).

Klub seniora

to nieformalna grupa składająca się z co najmniej trzech osób (nieposiadająca osobowości prawnej), która nawiązała kontakt w celu wspólnego spędzania czasu i organizowania aktywności w grupie ze względu na łączące ich wspólne cele lub zainteresowania. Klub seniora może być formą niezależną, działać samodzielnie, ale może także działać przy parafii czy organizacji pozarządowej. **Klub seniora** jest inicjatywą powołaną z potrzeby, która zrodziła się w gronie osób do niego należących. Zasady działania klubu powinien określać regulamin. Warto zawrzeć w nim informacje o prawach i obowiązkach klubowiczów i klubowiczek.

Organizacja pozarządowa

działa w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wyróżnia ją to, że **nie należy do sektora rynkowego czy sektora finansów publicznych** i bywa przez to nazywana podmiotem „trzeciego sektora". Powołana jest w celu realizacji działań w konkretnych **obszarach pożytku publicznego** (np. działalność na rzecz ochrony środowiska, osób w wieku senioralnym, przeciwdziałanie uzależnieniom).

- **Najbardziej popularną formą organizacji pozarządowych są fundacje i stowarzyszenia (zwykłe i wpisane do KRS)**

Klub seniora lub grupa nieformalna, która chciałaby pozyskiwać na swoją działalność środki publiczne, powinna **nawiązać współpracę z organizacją pozarządową.**

Pozyskiwanie środków publicznych możliwe jest zarówno na szczeblu lokalnym, jak i ogólnopolskim.

- **Środki finansowe z budżetu Miasta Poznania można pozyskiwać w formie tzw. małych grantów, jak również biorąc udział w otwartym konkursie ofert.**
- **Ponadto możliwe jest pozyskanie środków publicznych pochodzących z budżetu poszczególnych rad osiedli oraz składając wniosek do Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.**
- **Budżet województwa to przede wszystkim środki pozyskiwane w ramach naborów ogłaszanych przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki oraz Urząd Marszałkowski, w tym Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.**

Wnioskując o środki z budżetu wskazanych powyżej instytucji publicznych, należy pamiętać, że są one przypisane do poszczególnych obszarów tematycznych – szczegóły każdorazowo opisane są w treści naboru lub konkursu. Istotne jest przede wszystkim sprawdzenie, czy organizacja pozarządowa, która będzie wnioskować

o środki finansowe, prowadzi działalność statutową w obszarze tematycznym, na który został ogłoszony konkurs.

Zarówno Miasto Poznań, jak i samorząd Województwa Wielkopolskiego, ogłaszają nabory i konkursy za pośrednictwem elektronicznej platformy obsługi dotacji **www.witkac.pl.** To program, w którym po zalogowaniu się, można złożyć ofertę oraz sprawozdanie. Służy on także komunikacji z urzędem w zakresie realizowanych projektów. Zachęcamy, aby zalogować się na stronie www.witkac.pl (jest to całkowicie bezpłatne) i zapoznać z platformą oraz ogłoszonymi konkursami.

Szczegółowych informacji na temat otwartych konkursów ofert i małych grantów ogłaszanych przez Miasto Poznań udziela oddział koordynujący konkursy dla organizacji pozarządowych przy Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych UMP. Kontakt: Oddział Koordynacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, tel. 61 878 58 52, 61 878 57 30.

Współpraca z jednostkami pomocniczymi (osiedlami)

Osiedla są jednostkami pomocniczymi gminy, powołanymi w Poznaniu przez Radę Miasta Poznania. Mieszkańcy zamieszkujący teren danej jednostki pomocniczej (osiedla) wybierają radę osiedla. Rada osiedla to organ uchwałodawczy. Do kompetencji rady osiedla należy współorganizowanie i wspieranie inicjatyw mieszkańców, które wpływają na poprawę jakości życia społeczności lokalnej.

Osiedla dysponują środkami wyodrębnionymi w ramach budżetu Miasta na realizację ich statutowych zadań. Warto nawiązać kontakt z lokalną jednostką pomocniczą i podzielić się swoimi dotychczasowymi osiągnięciami oraz opowiedzieć o planach, które mogą być pomocne przy ewentualnej decyzji o wsparciu klubu seniora czy działającej w społeczności lokalnej grupy senioralnej lub międzypokoleniowej.

Bieżący kontakt z przedstawicielami i przedstawicielkami rad osiedli oraz zachęcanie do udziału w spotkaniach realizowanych w klubie to dobry sposób, aby przedstawić realne potrzeby i ofertę, która jest organizowana w społeczności lokalnej i zasługuje na wsparcie.

Warto pamiętać także o rządowym programie „Aktywni+”, który dedykowany jest seniorom i seniorkom. Ma on na celu przede wszystkim zwiększenie aktywności społecznej i wzmocnienie kompetencji osób w wieku 60+. Program podzielony jest na cztery priorytetowe działania (cytując za https://bit.ly/3H2YUff):

↳ Aktywność społeczna

obejmuje działania mające na celu zwiększenie udziału osób starszych w aktywnych formach spędzania czasu wolnego, wspieranie niesamodzielnych osób starszych i ich otoczenia w miejscu zamieszkania, rozwijanie wolontariatu osób starszych w środowisku lokalnym oraz zwiększenie zaangażowania osób starszych w obszarze rynku pracy.

↳

↳ **Partycypacja społeczna**

przyczynia się do wzmocnienia samoorganizacji środowiska osób starszych oraz zwiększenia jego wpływu na decyzje dotyczące warunków życia obywateli.

↳ **Włączenie cyfrowe**

obejmuje działania na rzecz zwiększania umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze, a także upowszechnianie i wdrażanie rozwiązań technologicznych sprzyjających włączaniu społecznemu oraz bezpiecznemu funkcjonowaniu osób starszych.

↳ **Przygotowanie do starości**

realizowane poprzez wzmacnianie trwałych relacji międzypokoleniowych, kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych oraz zwiększenie bezpieczeństwa seniorów.

Pozyskując środki publiczne na działalność klubową, w Poznaniu można skorzystać z następujących form:

↳ **Centrum Inicjatyw Lokalnych – lokalne i regrantingowe,**

↳ **Miejski program „Mikrogranty dla Seniorów”**

↳ **Wielkopolska Wiara (Program NOWEFIO realizowany dotychczas przez Centrum PISOP)**

↳ **Konkursy dla grup nieformalnych w całej Polsce organizuje również m.in. Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” w formie działania „Seniorzy w Akcji” oraz “Generator Innowacji SIECI WSPARCIA”**

Strony, które warto odwiedzać:

↳ Pozarządowy Poznań

www.facebook.com/Pozarzadowy.Poznan/ lub www.poznan.pl/mim/ngo (informacja na temat poszczególnych konkursów ogłaszanych przez Urząd Miasta Poznania, konkurs „Inicjatory" i „Wolontariusz Roku", wolontariat, komisje dialogu obywatelskiego itp.)

↳ Centrum Inicjatyw Lokalnych

www.facebook.com/PoznanCIL/ lub www.poznan.pl/cil (CIL lokalny – działania na osiedlu, możliwość uzyskania wsparcia finansowego przez mieszkańców i grupy nieformalne, CIL regrantingowy – możliwość pozyskania dofinansowania na działania lokalne, w dowolnej części Poznania przez grupy nieformalne i młode organizacje pozarządowe, informacja o działaniach i inicjatywach realizowanych w poszczególnych dzielnicach, do których można dołączyć)

↳ Wielkopolska Wiara

https://www.facebook.com/pg/wielkopolskawiara/posts/ (konkurs na inicjatywy i działania, które mogą realizować grupy niefomalne, w tym kluby seniora z całej Wielkopolski. Konkurs ogłasza PISOP we współpracy z Caritas Poznańską – środki pochodzą z Ministerstwa – NOWEFIO Fundusz Inicjatyw Obywatelskich)

↳ Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę"

www.e.org.pl/projekty („Seniorzy w Akcji" – konkurs na międzypokoleniowe projekty, „Generator Innowacji Sieci Wsparcia" – konkurs na innowacje społeczne na rzecz wsparcia niesamodzielnych osób starszych czy ich opiekunów, inspiracje na pomysły, które można zrealizować w klubach seniora, informacje o ciekawych konferencjach i ogólnopolskich pomysłach, które można przenieść na grunt poznański)

↳ Portal Organizacji Pozarządowych

www.ngo.pl (dużo ciekawych informacji o działaniach ogólnopolskich, podstawy prawne dotyczące wolontariatu, informacje na temat zakładania stowarzyszeń i fundacji, dział wydarzeń, spotkań i konferencji podzielony na województwa)

↳ Generator wniosków „Witkac”

www.witkac.pl (platforma elektroniczna, na której ogłaszane są wszystkie konkursy i nabory na małe granty przez Urząd Miasta Poznania, w ustawieniach można wybrać interesujące nas miasto i instytucje ogłaszające – np. urząd miasta, ROPS, urząd marszałkowski oraz obszar zainteresowań np. „seniorzy”, „bezdomni”, „ochrona środowiska”, „rozwój wspólnot lokalnych”)

Myślenie projektowe

Myślenie projektowe, choć brzmi poważnie i nastręcza wiele obaw, jest w gruncie rzeczy **sposobem rozwiązywania problemów** lub zaspokajania potrzeb według zaplanowanego schematu.

Aby zrealizować każdy projekt czy inicjatywę, należy przyjąć pewien cykl projektowania – opracować następujące po sobie kroki w tworzeniu działań.

Każdy projekt, wydarzenie, spotkanie jest odpowiedzią na konkretny problem lub pomysł. Projektowanie to nic innego jak wizja inicjatywy lub potrzeba zmiany. Projektem może być całoroczne prowadzenie klubu seniora, zorganizowanie koncertu okolicznościowego czy przeprowadzenie cyklu warsztatów edukacyjnych.

Poniżej przedstawiamy kroki, które są pomocne w efektywnej realizacji projektów:

1. Cel projektu

Określamy, dlaczego chcemy realizować działanie. Opisujemy sytuację wyjściową, pokazujemy, że dany pomysł czy potrzeba pojawiły się w grupie. To moment, aby zastanowić się, po co podejmujemy dane działanie i co chcemy zmienić.

2. Diagnoza (analiza otoczenia)

To nic innego jak rozmowy o potrzebach. Warto w klubie seniora lub grupie senioralnej porozmawiać o tym, co chcemy wspólnie robić, z jakich aktywności korzystać. Zastanowić się nad tym, dlaczego zaproponowany rodzaj zajęć jest najbardziej preferowany, czy zaspokaja on zgłaszane potrzeby, czy rozwiązuje pojawiające się trudności, problemy, pomysły.

3. Harmonogram

Należy wymienić i opisać w porządku logicznym, czasowym wszystkie planowane w działania – każde, nawet najmniejsze działanie, opiera się o plan (rozpoczęcie, zakres wydarzeń, termin i zakończenie), który zakładamy, a później konsekwentnie, krok po kroku, realizujemy.

4. Rezultat/efekt (materialne „produkty” lub „wytwory”)

Zastanawiamy się, jaka zmiana społeczna zostanie osiągnięta poprzez realizację zadania. Należy pamiętać, że efekty powinny być możliwe do zmierzenia w formie powstałych publikacji, liczby godzin zajęć czy wzrostu kompetencji lub zaspokojenia potrzeb zbadanych pod koniec projektu (np. w formie ankiety).

5. Kosztorys (ilość środków finansowych potrzebnych w określonym czasie na sfinansowanie zamierzeń)

Kluczowe przy prawidłowej realizacji działań jest oszacowanie budżetu. Zastanówmy się, ile środków będziemy potrzebować na poszczególne działania w projekcie, np. opłacenie biletów wstępu, prowadzących warsztaty, zakup artykułów spożywczych,

6. Ewaluacja (podsumowanie)

To moment na refleksję nad tym, co sie udało zrealizować w projekcie, a co nie. Błędy oraz zmiany w trakcie realizacji zadania nie stanowią problemu, a ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy przyczyny zmian były zależne od realizatorów, czy wynikały z nieprawidłowości w którymś z kroków projektowych, czy też zmieniły się potrzeby odbiorców i odbiorczyń projektu. Ewaluacja pozwoli nam z sukcesem przejść do kolejnych działań, uniknąć popełniania tych samych błędów oraz wsłuchać się w realne potrzeby społeczności, w której działamy.

Potencjał wolontariacki w klubach seniora i projektach dedykowanych osobom starszym

Projekt skierowany do osób w wieku senioralnym nie musi ograniczać seniorów i seniorek, stawiając ich wyłącznie w roli odbiorcy.

↳ **Poznając potencjał, zainteresowania i umiejętności, którymi dysponują klubowicze i klubowiczki, mamy możliwość włączyć te osoby nie tylko w tworzenie oferty, ale także w realizację poszczególnych przedsięwzięć.**

Można zaangażować osoby chętne do wsparcia lidera czy liderki w zadaniach organizacyjnych i formalnościach związanych z prowadzeniem klubu (np. dostarczanie gazet senioralnych do klubu, dbanie o punktualne otwieranie sali na spotkania, wyszukiwanie ogłoszeń konkursowych), poprowadzenia warsztatów i spotkań (np. opowieści z podróży, zorganizowanie wieczoru poezji, popołudnia z planszówkami).

↳ **Myśląc o wolontariacie, warto otworzyć się na współpracę międzypokoleniową i zaprosić do klubu czy grupy senioralnej młodsze pokolenia.**

Szczególnie wartościową grupę stanowią **studenci i studentki kierunków społecznych oraz uczniowie i uczennice w wieku licealnym**, którzy z przyjemnością zrealizują w Waszych klubach godziny wolontariackie. Młode osoby mogą wnieść do klubu nowe pomysły, podzielić się wiedzą, którą zdobywają podczas zajęć, oraz zainspirować uczestników i uczestniczki do nowatorskich wyzwań.

↳ **Wolontariat to niezarobkowa praca wynikająca z potrzeby serca i chęci zaangażowania się na rzecz idei, działania, społeczności.**

Warto jednak pamiętać, że wolontariat powinien być sformalizowany. Z każdym wolontariuszem i wolontariuszką **należy zawiązać porozumienie wolontariackie**. Może zostać ono zawarte ustnie, polecamy jednak formę pisemną, która jest obowiązkowa zawsze, gdy świadczenie wolontariackie dotyczy okresu dłuższego niż 30 dni. Okres realizacji wolontariatu trwający **powyżej 30 dni** jest z perspektywy klubu seniora czy grupy senioralnej najbardziej korzystny, gdyż w takiej sytuacji obowiązek **opłacenia ubezpieczenia od następstwa nieszczęśliwych wypadków** przeniesiony

zostaje na Państwo Polskie, czyli taki dokument jest pewnego rodzaju polisą ubezpieczeniową. Jeśli porozumienie wolontariackie zostaje podpisane na okres **krótszy niż 30 dni,** obowiązek opłacenia ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków spoczywa na tym, kto zatrudnia wolontariusza.

Z perspektywy projektowej warto do działań angażować wolontariuszy, gdyż ich czas pracy można wycenić, mimo że nie otrzymają oni środków finansowych. To tzw. wkład osobowy, który podnosi wartość merytoryczną projektu i może sprawić, że komisja konkursowa oceniająca nasz wniosek przyzna nam wyższa ocenę.

↳ **Wzór porozumienia wolontariackiego dostępny jest na stronie: www.poznan.pl/mim/ngo**

Zapraszamy do kontaktu z Centrum Inicjatyw Senioralnych!

↳

Centrum Inicjatyw Senioralnych

ul. Mielżyńskiego 24
61-725 Poznań

otwarte od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00–16.00

tel. 517 068 827
tel. 61 842 35 09

centrum@centrumis.pl

www.centrumis.pl

Poznański przewodnik liderki i lidera

Animator Senioralny

*cis

POZnań*